

בית משפט השלום בחיפה

תא"מ 25802-09-13 קליונין נ' עיריית נשר

תיק חיצוני:

בפני כב' השופט אורי גולדקורן**התובע** רוסלן קליונין, ת"ז
ע"י ב"כ עו"ד בנימין קצוב

נגד

הנתבעת עיריית נשר
ע"י ב"כ עו"ד שי אהרון

ספרות:

[א' גורן, סוגיות בסדר דין אזרחי](#)

חקיקה שאוזכרה:

[חוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967: סע' 7, 81' א, 1א](#)[חוק הרשויות המקומיות \(ערר על קביעת ארנונה כללית\), תשל"ו-1976: סע' 3](#)[פקודת העיריות \[נוסח חדש\]: סע' 316, 325](#)[תקנות הסדרים במשק המדינה \(הנחה מארנונה\), תשנ"ג-1993](#)[תקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984](#)[תקנות ההוצאה לפועל, תש"ם-1979: סע' 109' \(א\), 109, 126, 126\(ב\), \(ד\), 1263, א\)](#)

מיני-רציו:

* הפעלתן של הדוקטרינות זו של מעשה בית דין וזו של המניעות חוסם בפני התובע לנקוט בהליך משפטי נגד העירייה להשבת כספים, לאחר שהסתיים ההליך המשפטי הקודם בו נקטה העירייה ובמסגרתו גבתה חוב ארנונה.

* דיון אזרחי – מעשה-בית-דין – קיומו

* דיון אזרחי – מנע – טענת מנע

* דיון אזרחי – המצאת כתבי-בי-דין – ידיעת בעל דין אודות ההליך

התובע הגיש נגד העירייה כתב תביעה במסגרתו ביקש לקבל בחזרה כספים שגבתה ממנו העירייה, במסגרת הליך משפטי בו נקטה, בגין חובות ארנונה. בית המשפט נדרש לשאלה: האם רשאי התובע לנקוט בהליך משפטי נגד העירייה, לאחר שהסתיים ההליך המשפטי הקודם בו נקטה העירייה?

בית המשפט דחה את התביעה ופסק כלהלן:

הפעלתן של הדוקטרינות זו של מעשה בית דין וזו של המניעות חוסם בפני התובע את המסלול בו בחר, של הגשת תביעה נפרדת שתכליתה לאיין את התוצאה המשפטית של ההליך שנקטה העירייה, אשר הגישה בלשכת ההוצאה לפועל בקשה לביצוע תביעה על סכום קצוב.

מאחר והסוגיה המרכזית בבקשה לביצוע שהגישה העירייה (ההליך הקודם) הינה זהה לסוגיה נשוא ההליך הנוכחי שיזם התובע, הוא מנוע מלפעול בהליך המאוחר, והיה עליו למצות את זכויותיו ולהשמיע טענותיו במסלול שנקבע בהליך הקודם.

המצאת האזהרה בפועל ממש היא תנאי מוקדם לקיום הליכים או לתחילת מניינם של מועדים, ואילו "הידיעה" היא היוצא מן הכלל. במקרה זה, אין מקום להעדפת כלל "הידיעה" מהטעם שאין מדובר בידיעה מוצקת וברורה.

גביית חובו בהליך הקודם, שנוהל בלשכת ההוצאה לפועל, נעשתה בהיעדר המצאה כדין של אזהרה, ובאופן "הידיעה" של התובע על ההליך הקודם ומשמעותו התרחשה רק לאחר שהחוב נגבה והתיק נסגר. למרות סגירתו המנהלית של התיק בהליך הקודם, היה על התובע לפעול למיצוי זכויותיו במסגרת אותו הליך משקיבל לידי, באיחור, את העתק הבקשה לביצוע התביעה.

פסק דין

1. בגין חובות ארנונה, מים וכיוב הגישה העירייה בלשכת ההוצאה לפועל בקשה לביצוע תביעה על סכום קצוב נגד התובע. משלא הוגשה התנגדות, הוטל עיקול על חשבונו של התובע בבנק ונגבה מלוא חוב ההוצאה לפועל. לימים, הגיש התובע נגד העירייה תביעה להחזרת הסכום שעוקל, וטען כי הופטר מחוב הארנונה. האם רשאי התובע לנקוט בהליך משפטי נגד העירייה, לאחר שהסתיים ההליך המשפטי הקודם בו נקטה העירייה?

רקע והליכים קודמים

2. התובע (יליד 1937), אשתו רדנטה (שנפטרה בינתיים), בתו מרינה פופוב ובעלה אנדריי פופוב היו בעלי הזכויות בדירה ברחוב השלום 42/15 בעיר נשר (להלן: הדירה) החל ממחצית שנות התשעים של המאה הקודמת. במרץ 2007 עזב התובע את הדירה ועבר להתגורר בדירה אחרת. בתו ובעלה נותרו בדירה עד למכירתה בהליכי הוצאה לפועל למימוש משכנתא לטובת בנק מזרחי-טפחות, שהחלו באוקטובר 2007 ובגדרם מונה ביום 13.12.2007 כונס נכסים על הזכויות של התובע, אשתו, בתו ובעלה בדירה.

3. בחודש ספטמבר 2010 הגישה הנתבעת (לעיל ולהלן: העירייה) בלשכת ההוצאה לפועל בקשה לתביעה על סכום קצוב לפי [סעיף 1א81 לחוק ההוצאה לפועל](#), התשכ"ז-1967 (להלן: חוק ההוצאה לפועל) נגד התובע, עזבון אשתו, בתו ובעלה כתב תביעה לסכום קצוב, בגין חוב ארנונה, ביוב ומים לתקופה שתחילתה בשנת 2006 וסיומה ביום 15.3.2008, בסכום משוערך של 4,930 ₪ (להלן: הבקשה לביצוע תביעה). התובע לא הגיש התנגדות לבקשה לביצוע התביעה, ובמסגרת ביצועה עוקל ביום 19.1.2011 סך 7,042 ₪ בחשבונו בבנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: הבנק). מימוש העיקול כיסה את מלוא סכום תביעת העירייה ולפיכך תיק ההוצאה לפועל נסגר.

כתב התביעה הנוכחי

4. ביום 12.9.2013 הגיש התובע את תביעה בסדר דין מהיר, בה ביקש לחייב את העירייה להשיב לו את הסכום שעוקל מחשבונו בבנק, כשהוא משוערך למועד הגשתה. בכתב התביעה, שנתמך בתצהיר התובע, הועלו הטענות הבאות:

- (1) לתובע ניתן פטור מתשלום ארנונה החל משנת 2001;
- (2) בעת שהתובע דיווח לעירייה על עזיבתו את הדירה במרץ 2007, נאמר לו כי הינו פטור מתשלום ארנונה. למרות זאת, לא נמחק שמו בספרי העירייה כאחד המחזיקים בדירה;
- (3) משנודע לתובע על-ידי הבנק על הטלת העיקול בחשבונו, הוא פנה לעירייה, ונאמר לו שם כי הינו פטור מארנונה וכי העיקול בבנק יוסר;
- (4) חלק מהחוב שנכלל בתביעת העירייה הינו בגין התקופה בה התובע לא התגורר בדירה;
- (5) על כונס הנכסים שמונה בדצמבר 2007 היה לשאת בחלק מהחוב שנכלל בתביעת העירייה והמתייחס לתקופה שהחלה במועד מינויו;
- (6) הבקשה לביצוע תביעה מעולם לא הגיעה לידי התובע.

לכתב התביעה צורף אישור מיום 16.2.2012 של מחלקת הגבייה בעירייה, בו צוין כי התובע "קיבל הנחה בארנונה 100% כי מקבל קצבת זקנה עם השלמת הכנסה משנת 2001".

כתב ההגנה

5. בכתב ההגנה, שנתמך בתצהירו של מנהל מחלקת הגבייה בעירייה, הועלו הטענות הבאות:

(1) לתובע נודע על חוב הארנונה זמן ניכר בטרם מומש העיקול שהוטל על חשבונו באמצעות מכתב התראה שנשלח לכתובת הדירה באוגוסט 2009. בעקבות מכתב התראה שהגיע לידי עובר להגשת הבקשה לביצוע תביעה, נקבעה לתובע פגישה במשרדי העירייה ליום 1.8.2010, אולם הוא לא התייצב לפגישה זו. כנספח ב' לכתב ההגנה צורף תדפיס ממשרד בא-כוח העירייה, ובו תרשומת מיום 22.7.2010:

"דיברתי עם חייב מס' 3. טוען כי היה לו פטור מתשלום ארנונה. נקבע פגישה לחייב ברשות ב-1/8/2010."

(2) הבקשה לביצוע תביעה שהגישה העירייה הומצאה לתובע ביום 20.9.2010, והאזהרה בתיק ההוצאה לפועל הומצאה לו ביום 28.11.2010. (בסיכומיו בכתב ציין בא-כוח העירייה כי נפלה טעות בכתב ההגנה, וכי הן הבקשה לביצוע התביעה והן האזהרה הומצאו לידי ביום 28.11.2010). משלא הוגשה התנגדות לבקשה לביצוע התביעה, דין התביעה הנוכחית להידחות מחמת "מעשה בית דין".

(3) מקומן של טענות נגד החוב בהתנגדות לבקשה לתביעה שהוגשה במסגרת הליכי הוצאה לפועל;

(4) קיים שיהוי ניכר בהגשת התביעה הנוכחית - בחלוף כשלוש שנים, ומשלא הגיש במועד התנגדות לבקשה לביצוע תביעה, מנוע התובע מהעלאת טענות נגד החיוב נשוא הבקשה;

(5) חוב הארנונה הפך לחלוט, מאחר והתובע לא מימש את זכותו להגיש השגה על חיובו בתשלום ארנונה, על-פי [סעיף 3 לחוק הרשויות המקומיות \(ערר על קביעת ארנונה כללית\)](#), התשל"ו-1976;

(6) ההנחה בארנונה שקיבל התובע חלה רק על חלקו היחסי (30/72) בדירה;

(7) כשהודיע התובע על עזיבתו את הדירה הוא לא הציג הסכם שכירות בינו לבין צד שלישי, אשר ממנו תוכל העירייה לגבות דמי ארנונה;

(8) מעולם לא נמסר לתובע כי הוא פטור מתשלום הארנונה או כי שמו הוסר מרשימת המחזיקים בדירה;

(9) לאישור שניתן לתובע ביום 16.2.2012 אין קשר לחוב נשוא התביעה;

(10) הדירה פונתה משאר המחזיקים רק במרץ 2008, כאשר כונס הנכסים תפס חזקה בדירה.

בירור התביעה

6. בישיבה מקדמית שהתקיימה ביום 29.9.2014 הסכימו באי הכוח לוותר על חקירות נגדיות של התובע ושל מנהל מחלקת הגבייה בעירייה, אשר תצהיריהם צורפו לכתבי הטענות, ולהסתפק בהגשת סיכומים בכתב, אליהם יהיו רשאים לצרף מסמכים נוספים.

7. לסיכומים בכתב שהגיש בא-כוח העירייה צורף (לראשונה!) העתק אישור המסירה של אזהרת ההוצאה לפועל, ותצהיר מוסר שאימת את מסירתה לתובע ביום 28.11.2010. יוער כי תאריך זה מופיע על גבי תדפיס תיק ההוצאה לפועל, שהעתקו צורף כנספח 6 לכתב התביעה, כמועד המסירה של האזהרה לידי התובע. בסיכומי התשובה ציין בא-כוח התובע כי החתימה הנחזית להיות חתימתו של התובע על גבי אישור המסירה אינה חתימתו, אלא זויפה על-ידי אחר.

8. בסיכומים בכתב שהגיש בא-כוח התובע הוא העלה ארבעה טיעונים משפטיים:

- (1) להשקפתו, קיים ספק רב אם [לסעיף 316 לפקודת העיריות](#) [נוסח חדש] (להלן: פקודת העיריות), שכותרתו: "גביית ארנונה בבניין או בקרקע שבבעלות משותפת", יש תחולה לגבי מחזיקים במשותף ולגבי ארנונה כללית. על-פי הפסיקה [ע"א 134/64 רשות הפיתוח נ' ראש העיר ראשון לציון, פ"ד יח \(3\) 629 \(1964\)](#) אף אין סעיף זה חל על ארנונה כללית, אלא ארנונת רכוש בלבד;
- (2) לאור [סעיף 325 לפקודת העיריות](#), שכותרתו: "הארנונה בחדילת בעלות או החזקה", די בהודעה לעירייה על הפסקת החזקה, והעירייה לא הייתה רשאית להתנות הפסקת החיוב בארנונה בהצגת הסכם שכירות עם צד שלישי;
- (3) זכאות התובע לפטור מארנונה נובעת [מתקנות הסדרים במשק המדינה \(הנחה מארנונה\)](#), תשנ"ג-1993, אף ללא האישור בכתב מיום 16.2.2012;
- (4) פנית אדם חסר אמצעים לסיוע המשפטי לשם קבלת ייצוג הוכרה בפסיקה כ"טעם מיוחד" להארכת מועדים בבית משפט.

השאלות הטעונות הכרעה

9. טענת הסף שהעלתה העירייה, בדבר קיומו של מעשה בית דין, היא הטענה בה יש להכריע תחילה. ככל שתקבל הטענה, דין התביעה להידחות על הסף. ככל שתידחה הטענה - יהא צורך להידרש לשאר טענות הצדדים.

השתק עילה והשתק פלוגתא

10. הדוקטרינה של מעשה בית דין, המבוססת על עקרון סופיות הדיון, נחלקת לשני ענפים: השתק עילה והשתק פלוגתא.

השתק עילה מונע קיום התדיינות נוספת בין אותם צדדים או חליפיהם בעילה זהה שכבר נדונה בהליך קודם. היווצרותו של השתק עילה תיבחן באמצעות מבחן זהות העילה. בחינת זהות העילה מחייבת השוואה של רכיבי התביעות הנבחנות, גם אם היה מדובר בסעדים שונים. השוואת הרכיבים בשתי התביעות אינה בדיקה מתמטית; הכלל יחול וייושם גם אם נכללו בתביעה הנוספת רכיבים שלא פורטו בתביעה הקודמת (אורי [גורן סוגיות בסדר דין אזרחי](#) (מהדורה עשירית, 2009) 113). יש לתת את הדעת לשאלה האם, על פי מהות הדברים, מדובר בשתי התדיינות הנוגעות לעניין זהה והאם הזכות או האינטרס המוגן שנפגעו בשתי התביעות זהים ([ע"א 1835/11](#) אבני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 17.11.2011)).

השתק פלוגתא מקים מחסום דיוני בפני בעל דין המבקש לשוב ולהתדיין בכל שאלה, עובדתית או משפטית, שנדונה בין הצדדים בעבר, כתנאי שהייתה חיונית לתוצאה הסופית, והוכרעה באותו הליך, במפורש או מכללא, שאז בעלי הדין מושתקים מלהתדיין בעניינה מחדש במשפט נוסף, חרף אי הזהות בעילות של שתי התביעות. השתק פלוגתא קם בהצטברותם של ארבעה תנאים: (1) הפלוגתא העולה בכל אחת מההתדיינות הינה אותה פלוגתא, על רכיביה העובדתיים והמשפטיים; (2) בין הצדדים התקיימה התדיינות בכל הנוגע לפלוגתא זו; (3) ההתדיינות הסתיימה בהכרעה מפורשת או משתמעת ונקבע לגביה ממצא פוזיטיבי; (4) ההכרעה בפלוגתא הייתה חיונית לצורך פסק הדין הראשון.

בע"א [102/88 אבוניל נ' אבוניל פ"ד מו](#) (1) 741, 743 (1992) נאמר

(ההדגשות הוספו - א"ג):

"מטרתו המעשית של השתק-פלוגתא היא למנוע מבעל-דין, שהיה לו "יומו בבית המשפט", להטריד את בעל-דינו בהתדיינות חוזרת באותו עניין שכבר הוכרע ביניהם במשפט הראשון (ע"א 718/75 עמרם נ' סקורניק, פ"ד לא (1) 29 בעמ' 35)".

11. [ברע"א 6498/05](#) צבעוני נ' בנק הפועלים בע"מ (פורסם בנבו, 23.2.2006) (להלן: עניין צבעוני) נדון מקרה בו הגיש הבנק נגד נתבעת תביעה בסדר דין מקוצר בגין יתרת חובה בחשבון. הנתבעת לא הגישה בקשת רשות להתגונן וניתן נגדה פסק דין שחייב אותה בסכום התביעה. היא הגישה, באיחור, בקשה לביטול פסק הדין ובקשתה זו נדחתה. כעבור מספר שנים היא הגישה תביעת נזיקין נגד הבנק בה ביקשה את החזר הכספים שחויבה בהם בהליך הראשון. השופטת ארבל קבעה כי משניתן פסק הדין בהליך הראשון הרי שקיים מעשה בית דין בין בעלי הדין, אף אם פסק הדין ניתן ללא בירור לגופו של עניין בהעדר הגנה. היא קבעה כי קיים השתק עילה, מאחר ותביעתה מבוססת על עילה זהה ביסודה לעילת תביעת הבנק, ואף השתק פלוגתא, שכן נסיבות החתימה על ההלוואות שהיו בחשבונה הועמדו בלב המחלוקת העובדתית שהוכרעה בתוצאה הסופית של פסק הדין שניתן בהליך הראשון, בהעדר הגנה.

12. [ברע"א 2237/06](#) בנק הפועלים בע"מ נ' ויינשטיין (פורסם בנבו, 8.3.2009) (להלן: עניין ויינשטיין או הלכת ויינשטיין) נדון מקרה במסגרתו נדחתה בקשת רשות להתגונן שהגישה לקוחה של בנק כנגד תביעה בסדר דין מקוצר שהגיש נגדה הבנק, לאחר שאותה לקוחה לא התייצבה לחקירה על תצהירה, וכעבור מספר שנים היא הגישה נגד הבנק תביעת נזיקין. השופטת (כתוארה אז) נאור קבעה כי קיים השתק פלוגתא, מאחר וסוגיית בעלותה של הלקוחה בחשבון וחיובה על פיו שהועלתה בתביעת הנזיקין הייתה הפלוגתא העיקרית אשר הוכרעה בהתדיינות הראשונה. היא ציינה כי דרך זו מחייבת "ריכוך" מה בהלכת "הממצא החיובי" (התנאי השלישי לקיום השתק פלוגתא), אך סברה כי אין מנוס מכך.

השופטת נאור הדגישה כי שאלת כוחו המחייב של פסק דין שניתן בהעדר הגנה או בהעדר התייצבות כהשתק פלוגתא (האם עומדת לו האפשרות לחזור ולהעלות ולמעשה "לפתוח", בהתדיינות מאוחרת, את השאלה האם הוא חייב

לתובע את הסכום שנקבע בפסק הדין המוקדם) היא שאלה מערכתית. היא יכולה לעלות במגוון של מצבים: נתבע בסדר דין מקוצר שלא התגונן, נתבע בסדר דין מקוצר שהתגונן אך לא התייצב לחקירה על תצהירו, נתבע שלא הגיש כתב הגנה והתובע נטל פסק דין ועוד. בפסקה 20 היא אימצה את עמדת השופטת ארבל בעניין צבעוני:

"כמוהן, גם אני סבורה, כי פסק דין שניתן בהעדר הגנה ומכריע מכללא לטובת התובע בפלוגתא עיקרית, שהיא נושא ההתדיינות הראשונה וההכרעה בה היא בבחינת הכרעה שבלעדיה אין, מונע מן הנתבע לשוב ולהעלות בהתדיינות נוספת טענות החותרות תחת הכרעה זו".

שאר שופטי ההרכב נחלקו בדעתם. השופט (כתוארו אז) רובינשטיין הצטרף לדעת השופטת נאור וסבר כי אין מקום להבחין בין טענה שלא נטענה לבין כתב הגנה שלא הוגש ולבין אי התייצבות לחקירה. בדעת מיעוט היה השופט מלצר. לאור הלכת אליהו ([ע"א 202/70 אליהו נ' יחזקאל, פ"ד כה \(2\) 425 \(1971\)](#)), בה נקבע כי החלטה הדוחה בקשת רשות להתגונן אינה קובעת ממצא ואינה השתק פלוגתא בהתדיינות נוספת, ולאור פסק הדין [ברע"א 144/00 ש.נ. גמורים בע"מ נ' בנק הפועלים לישראל בע"מ \(פורסם בנבו, 2.7.2000\)](#), שהתבסס עליה הוא סבר כי לא ראוי להחיל בנסיבות העניין את הרחבת הדוקטרינה של השתק פלוגתא.

[ברע"א 8973/10 בנק אוצר החייל בע"מ נ' בן ברוך \(פורסם בנבו, 23.7.2012\)](#) (להלן: עניין בן ברוך) אימץ בית המשפט את שנפסק בעניין ויינשטיין באשר לדוקטרינת מעשה בית דין, וקבע כי פסק דין שניתן בעקבות דחיית בקשת רשות להתגונן מקים השתק פלוגתא המונע מהנתבע בהתדיינות הראשונה לשוב ו"לפתוח" בהליך נוסף את הפלוגתאות שאותן העלה במסגרת בקשת רשות להתגונן שהגיש, ככל שאלה היו פלוגתאות עיקריות בהתדיינות הראשונה. בפסקה 19 לפסק דינו של השופט דנציגר נאמר כי נתבע בסדר דין מקוצר יהיה מושק מלהעלות בהתדיינות עתידית לא רק את הטענות אותן העלה במסגרת בקשת רשות להתגונן אותה הגיש, אלא גם את הטענות אשר היה עליו לטעון אך נמנע מכך, שהרי "הלכה מבוססת היא כי מעשה בית דין משתיק בעל דין מלטעון טענה אשר חייב היה לטעון להגנתו ולא טען".

מניעות

13. בעניין וינשטיין החילה השופטת נאור דוקטרינה נוספת - דוקטרינת המניעות, שהביאה לתוצאות דומות לתוצאות של יישום כלל מעשה בית דין. על-פיה דוקטרינה זו, כאשר המחוקק מתווה דרך מסוימת להתדיינות, תתנהל ההתדיינות בהכרח בדרך שנקבעה. נתבע חייב להתגונן מפני תביעה שמוגשת נגדו במסלול שקבע החוק לכך, ואם לא עשה זאת הרי שהוא מנוע מלהעלות את טענותיו במסלול אחר. רואים, איפוא, את הנתבע "כאילו" התדיין גם כשלא התדיין בפועל. בפסקה 21 נאמר:

"המחוקק קבע כי כאשר מוגשת תביעה על הנתבע להתגונן (או להגיש בקשת רשות להתגונן, לפי העניין). אם לא עשה כן - נסחפה שדהו. בלשון משפטית אומר כי קיימת מניעות להעלות טענות שחובה היה להעלותן בהתדיינות קודמת בין הצדדים וחליפיהם".

להחלת דוקטרינה זו באותה פרשה הסכימו שאר שופטי ההרכב, השופטים רובינשטיין ומלצר.

14. בעניין בן ברוך השווה השופט סולברג בין דוקטרינת מעשה בית דין לבין דוקטרינת המניעות, המובילות שתיהן לאותה תוצאה:

"יתרונו של השתק הפלוגתא הוא בהחלטיותו. החלת הכלל הזה לבטח תורמת לוודאות במצב הדברים המשפטי; יתרונה של דוקטרינת המניעות הוא בגמישות מסוימת שהיא מאפשרת. בכך נעוץ גם חסרונה, כי הגמישות גורעת מן הוודאות. אך היתרון הוא בשמירת 'מרחב תמרון', אמנם צר מאד, משיקולי צדק, במצבים מיוחדים.

15. בהתבססו על עניין בן ברוך קבע בית המשפט ברע"א [4875/13](#) גלפמן נ' בנק הפועלים בע"מ (פורסם בנוב, 1.12.2013):

" אם כן, הכלל המשפטי החל על ענייננו הוא ברור: נתבע שנמנע מלהתגונן מפני תובענה שהוגשה נגדו בסדר דין מקוצר אינו יכול לנסות ולהתבסס בהליך מאוחר יותר על הטענות שהוא יכול וצריך היה

להעלות במסגרת הדיון בתובענה המקורית. כלל זה נדרש הן משיקולים של יעילות דיונית בהיבט המערכתי, והן כדי להימנע מהכרעות סותרות בהיבט הנוגע למתדיינים עצמם".

החלת הלכת ויינשטיין לגבי בקשה לתביעה בסכום קצוב

16. במקרה שבפנינו ההליך הראשון לא היה תביעה שהוגשה בבית משפט כי אם בקשה לביצוע תביעה על סכום קצוב שהוגשה בלשכת ההוצאה לפועל, מכוח [סעיף 1א81 לחוק ההוצאה לפועל](#). על-פי סעיף זה, נתבע רשאי להגיש התנגדות לבקשת ביצוע התביעה, ומשהוגשה התנגדות - יועברו הבקשה וההתנגדות לבית המשפט, ויראו את ההתנגדות כבקשת רשות להתגונן בסדר דין מקוצר לפי [תקנות סדר הדין האזרחי](#), התשמ"ד-1984 (להלן: תקנות סדר הדין האזרחי).

פרוצדורה דומה נקבעה [בסעיף 81א לחוק ההוצאה לפועל](#) לגבי בקשה לביצוע שטר. על-פי סעיף זה, חייב רשאי להגיש התנגדות לביצוע הבקשה, ומשהוגשה - יועבר העניין לבית המשפט ויראו את ההתנגדות כבקשת רשות להגן.

17. הלכת ויינשטיין הוחלה בפסיקה אף לגבי בקשה לביצוע שטר. כידוע, "שטר כמוהו כפסק דין על תנאי, והתנאי הוא שהחייב נמנע מהגשת התנגדות לביצועו או שהתנגד אך התנגדותו נדחתה" ([בר"ע 87/72 אלבוים נ' חברת פרץ אפשטיין, פ"ד כב\(2\) 145, 148 \(1972\)](#)). בת"א (מחוזי ת"א) 2487-01 ענטר נ' משתלות רביבים בע"מ (פורסם בנבו, 20.7.2010) נקבע כי הרציונאל שנקבע בהלכת ויינשטיין ובעניין צבעוני זהה אף בעניין של אי הגשת התנגדות לבקשה לביצוע שטר, וכי דין אחד למי שהתנגד לביצוע שטר והתנגדותו נדחתה ולמי שהוזמן ולא הגיש התנגדות כלל.

הלכה זו הוחלה אף לגבי בקשה לתביעה בסכום קצוב. בקשה לתביעה בסכום קצוב מוגשת "כפי שמגישים פסק דין של בית משפט" ו"אפשר להתייחס לאותה חבות כאילו נקבעה בפסק דין של בית משפט" ([ע"א 6181/08](#) וינוקור נ' ממונה מס ערך מוסף עכו, פסקאות 23-24 (פורסם בנבו, 28.8.2012)). [בבר"ע \(מחוזי י-ם\) 1014/09](#) מנורה מבטחים ביטוח בע"מ נ' בטיטו (פורסם בנבו, 17.1.2010) נקבע כי משניתנה למשיב הזדמנות להתגונן בגדרי התביעה

לסכום קצוב שהתנהלה בהוצאה לפועל, הוא היה יכול להגיש התנגדות במועד או להגיש בקשה להארכת מועד להגשת התנגדות, אך משבחר לא לממש את זכויותיו הדיוניות באותו הליך, אין הצדקה לאפשר לו "סיבוב שני" באותו עניין, ויש לדחות על הסף את תביעתו.

סיכום ביניים

18. יישום ההלכות שנדונו לעיל לענייננו חוסם בפני התובע את המסלול בו בחר, של הגשת תביעה נפרדת שתכליתה לאיין את התוצאה המשפטית של ההליך שנקטה העירייה, אשר הגישה בלשכת ההוצאה לפועל בקשה לביצוע תביעה על סכום קצוב. הפעלתן של שתי הדוקטרינות, זו של מעשה בית דין וזו של המניעות מובילה לאותה תוצאה. מאחר והסוגיה המרכזית בבקשה לביצוע שהגישה העירייה (ההליך הקודם) הינה זהה לסוגיה נשוא ההליך הנוכחי שיזם התובע, הוא מנוע מלפעול בהליך המאוחר, והיה עליו למצות את זכויותיו ולהשמיע טענותיו במסלול שנקבע בהליך הקודם.

יכולנו לסיים כאן את מסענו, אולם בפני התובע טענה נכבדה שאין להתעלם ממנה, ולפיה לא הומצא לידיו העתק הבקשה לביצוע התביעה, עד סמוך למועד הגשת תביעתו הנוכחית. לכך נקדיש את הפרק הבא.

המצאת אזהרה והגשת התנגדות

19. בסעיף 1א81 לחוק ההוצאה לפועל נקבע כי נתבע אשר נגדו הוגשה בקשה לביצוע תביעה על סכום קצוב רשאי להגיש התנגדות לביצוע הבקשה בתוך שלושים יום מיום המצאת האזהרה, וכי לא יוחל בביצוע התביעה אלא לאחר המצאת האזהרה ולאחר שחלפה התקופה שנקבעה בה. עוד נקבע כי הוראות סעיף 7 לחוק ההוצאה לפועל בדבר המצאת אזהרה יחולו על תביעה לסכום קצוב בשינויים המחוייבים. בסעיף 7 עצמו קיימת הפניה להמצאת כתבי-דין על פי תקנות סדר הדין האזרחי. על-פי תקנה 109(א) לתקנות ההוצאה לפועל, תש"ם-1979 (להלן: תקנות ההוצאה לפועל) - לאזהרה יצורף העתק התביעה בסכום קצוב, ובנוסחה תיכלל הודעה על הגשת התנגדות תוך שלושים יום.

20. בכתב התביעה הנוכחי - אשר נתמך בתצהיר התובע (שעל חקירתו ויתר בא-כוח העירייה) - נטען כי התביעה בסכום קצוב מעולם לא הגיעה לידי התובע (אלא בסמוך להגשת כתב התביעה הנוכחי), וכי משנודע לו על-ידי הבנק אודות העיקול שהוטל על חשבונו הוא פנה לעירייה, שם הובטח לו כי העיקול יוסר. משוויתר בא-כוח העירייה על חקירתו של התובע על תצהירו, יש לראות את התובע כמי שהוכיח את טענתו לפיה לא בוצעה לידי המצאה של האזהרה ובה העתק התביעה בסכום קצוב. חיזוק לגרסת התובע מצוי בהעתק אישור המסירה של האזהרה ביום 28.11.2010 שצרף בא-כוח העירייה לסיכומיו (ולא הוצג לפני כן) - ובו "חתימת המקבל" (בשפה העברית) אשר נחזית להיות שונה מחתימתו של התובע (בלועזית) על תצהירו שצורף לכתב התביעה. במאמר מוסגר יוער כי בישיבה המקדמית, בה נכח התובע, הוא השיב בשפה הרוסית לשאלות בית המשפט.

מאידך, אף לגרסת התובע - הוא ידע כי העירייה הטילה עיקול על חשבונו בבנק, עוד בטרם מומש העיקול.

21. הפסיקה עסקה במצב המשפטי במקרה של אי המצאת אזהרה, מצד אחד, וידיעה על ההליך, מצד שני. [ברע"א 1113/97](#) אסמאעיל נ' סלימאן (פורסם בנבו, 6.4.1997), בו נדון מועד המצאת פסק דין על-פי [תקנות סדר הדין האזרחי](#), קבע הנשיא ברק כי הדין הוא כי יש להעדיף את מועד "הידיעה" על פני מועד "ההמצאה". [ברע"א 449/04](#) בן אליעזר נ' בנק המזרחי המאוחד בע"מ (פורסם בנבו, 9.12.2004) הבהיר השופט רובינשטיין כי כלל הידיעה יגבר על המצאה פורמלית רק כאשר הידיעה היא מוצקת וברורה. הגישה של העדפת מועד "הידיעה" צומצמה באשר להמצאת אזהרה במסגרת הליכי הוצאה לפועל [ברע"א 2793/01 לאופר נ' גבאי, פ"ד נו\(1\) 668, 671 \(2001\)](#), שם נדונה שאלת המצאת אזהרה לחייב שנגדו הוגשה בקשה לביצוע שטרות. נקבע כי לעניין הליכי הוצאה לפועל הכלל הוא שהמצאת האזהרה בפועל ממש היא תנאי מוקדם לקיום הליכים או לתחילת מנינם של מועדים, ואילו "הידיעה" היא היוצא מן הכלל. הודגש אף כי להמצאת האזהרה חשיבות מיוחדת נוספת כאשר מדובר בהליכים לביצוע שטר, משום שבאזהרה כזאת מעמידים את החייב על כך שהוא זכאי להגיש התנגדות במועד שנקבע. דברים אלו יפים אף לגבי בקשה לביצוע תביעה על סכום קצוב,

לאור הזהות בין סעיפי [חוק ההוצאה לפועל](#) ותקנותיו העוסקים בבקשה כזו ובבקשה לביצוע שטר.

22. יישום ההלכה במקרה הנוכחי, בו לא הומצאו לתובע האזהרה ובה הזמנה להגשת התנגדות תוך שלושים יום והעתק התביעה בסכום קצוב, מוביל למסקנה כי אין מקום להעדפת כלל "הידיעה" מהטעם שאין מדובר בידיעה מוצקת וברורה. כל שידע התובע נאמר לו על-ידי הבנק בהקשר של העיקול שהוטל על-ידי העירייה, מבלי שיכול היה להסיק כי מדובר בבקשה לביצוע תביעה, אשר לגביה הוא רשאי להגיש התנגדות.

23. המסקנה כי לא בוצעה מסירה של האזהרה, וכי אין מקום להעדיף את כלל "הידיעה", מובילה למסקנה נוספת - ולפיה אין לראות את 28.11.2010 כמועד המצאת האזהרה ואת מועד הידיעה על עיקול החשבון בבנק כמועד הידיעה על הגשת הבקשה לביצוע תביעה בסכום קצוב. בסעיף 5.2 לכתב התביעה הנוכחי, שהוגש ביום 12.9.2013, ציין התובע כי קיבל מלשכת ההוצאה לפועל את העתק כתב התביעה על סכום קצוב "לאחרונה עובר להגשת כתב תביעה זה". לגבי מועד זה ניתן להפעיל את כלל "הידיעה" שהינה ידיעה מוצקת וברורה, ולקבוע כי ככל שחלק התובע על חובו לעירייה, היה עליו להגיש התנגדות תוך שלושים יום החל מאותו מועד.

24. לטענת התובע, משמומש העיקול על חשבונו, ונסגר תיק ההוצאה לפועל שנפתח לביצוע התביעה על סכום קצוב, נחסמה דרכו להגשת התנגדות. לשיטתו, לא ניתן להגיש בקשה כלשהי בתיק כלשהו בלשכת הוצאה לפועל לאחר שהוא נסגר. סבורני כי אין ממש בטענה זו. החלטה על סגירת תיק לבקשת זוכה בהוצאה לפועל מהווה החלטה מינהלית. פתיחת תיק שנסגר או מתן הוראות בדבר המשך הליכים בתיק שנסגר בטעות הינן דרכים שנקבעו מפורשות [בתקנות 126](#) ו- [126א לתקנות ההוצאה לפועל](#). [בתקנה 126\(ד\)\(3\)](#) נקבעה זכות זוכה להגיש בקשה לפתיחה מחדש של תיק סגור, [ובתקנה 126א](#) ניתנה סמכות לרשם הוצאה לפועל להורות על המשך הליכים בתיק שנסגר בטעות וליתן הוראות בכל ענין אחר שנראה לו צודק. לא קיימת התייחסות מפורשת לזכות חייב לבקש פתיחת תיק שנסגר, ונראה כי מתקין התקנות לא חזה שכיחותו של מצב זה, אולם נסיבות המקרה שבפנינו מדגימות את נחיצותה של אפשרות זו. משנגבה מלוא החוב מחייב שלא הומצאה לו אזהרה כדין והתיק נסגר, שמורה לרשם ההוצאה לפועל

האפשרות להורות על פתיחתו מחדש, למשל - לצורך דיון בבקשת ארכה להגשת התנגדות, כפי שמאפשרת [תקנה 109](#) לתקנות אלו. מעבר לדרוש נזכיר כי אף כאשר ניתן בבית משפט פסק דין, והתיק "הפתוח" הפך ל"סגור", אין בכך כדי למנוע מבעל דין להגיש בקשה לביטולו.

התוצאה

25. הפעלת דוקטרינת מעשה בית דין ודוקטרינת המניעות חסמה את דרכו של התובע בתביעתו הנוכחית. מאידך, גביית חובו בהליך הקודם, שנוהל בלשכת ההוצאה לפועל, נעשתה בהיעדר המצאה כדין של אזהרה, ובאופן ש"הידיעה" של התובע על ההליך הקודם ומשמעותו התרחשה רק לאחר שהחוב נגבה והתיק נסגר. למרות סגירתו המינהלית של התיק בהליך הקודם, היה על התובע לפעול למיצוי זכויותיו במסגרת אותו הליך משקיבל לידי, באיחור, את העתק הבקשה לביצוע התביעה.

מאחר והתובע מנוע לפעול בהליך הנוכחי, דין התביעה להידחות.

26. אשר על כן, התביעה נדחית.

בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

ניתן היום, י"ט שבט תשע"ה, 08 פברואר 2015, בהעדר הצדדים.

אורי גולדקורן 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, תקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)